

PRAMEN

ČASOPIS PRE DUCHOVNÚ FORMÁCIU

September 2019, ročník 19

TÉMA:

KALVÁRIA NEVERY

Bola raz jedna myška. A tá, keď jedného dňa kráčala svojou známou cestičkou, natrafila na rafinovanú pascu na myši. Z jej stredu vyčnieval náramne voňavý syr. Bola to Gouda, ktorá vonia po orieškoch a v chuti má ovocný tón. Ibaže táto myška nebola obyčajným prostoduchým nepoučeným hlodavcom. Veď rodičia jej od detstva trpezlivo vysvetľovali nebezpečenstvo pasce na myši a upozorňovali ju na jediný zámer, na ktorý pasca slúži! Takže myška sa prechádzajúc popri pasci len uzrozumene povzniesla a usmiala nad naivitou domáceho gazdu.

Bežala ďalej, ale v nose ju mimoriadne dráždil aromatický obláčik, ktorý sa už dlhší čas vznášal nad pascou v povetří. Povedala si v duchu: „Veď pozrieť sa môžem, to nerobí nič. Len sa pokochám a dovidenia.“ Vrátila sa teda a ako tak na tú mašinu, z ktorej vytŕčal hebko voňajúci syr hľadí, skrsne v nej iná myšlienka: „Veď privoňať si môžem, len sa trošku opojím vôňou a pôjdem.“

Ten syr Gouda ale tak neskutočne voňal, že myška si po chvíli povedala: „Veď len z krajíčka, keby som si vrchnými zúbkami jemnú vrstvu narajbala na jazyček – to ešte nemôže urobiť nič.“ A ako si zaumienila, tak aj urobila. A naozaj, fungovalo to.

A ako hovorí ľudová múdrosť, že s jedlom rastie chuť, zaumienila si, že ona veru ešte aj spodnými zúbkami trochu narajbe si na jazýček. „Och, aké je to dobré,“ zadúšala sa pochutnávajúc si na syrových stružlinkách, spokojná, ako so systémom pasce vypiekla. „No, ešte si dám posledné kolečko tohto prenáramného syrčeka – najprv vrchnými a potom spodnými zúbkami.“ A ako si tak pochutnáva, zrazu pasca urobí „prásk“.

Scenár pasce ilustruje cestu od pokušenia k hriechu. Pre oblasť manželskej vernosti sa hodí zvlášť. Nieкто by mohol namietat, že medzi veriacimi ľuďmi je zbytočné o týchto veciach hovoriť, keďže tu sa nevyskytuje alebo len zriedka. Nie je to však pravda, keďže proti manželskej vernosti sa možno prehrešiť nielen skutkom, ale i očami a žiadostivosťou srdca. Ani Ježiš poznámku o cudzoložstve neadresoval svetu, ale užšiemu okruhu učeníkov. Aj jeho slová tým, ktorí chceli ukameňovať ženu pristihnutú pri cudzoložstve: „*Kto z vás je bez hriechu, nech hodí do nej kameň!*“ nás usvedčujú, že v tejto oblasti nie je bez hriechu nikto. Rovnako celá Biblia je plná príbehov slabosti človeka v oblasti šiesteho Božieho prikázania. Lahko jej podľahli aj tí „najväčší“ (Dávid, Samson, Šalamún).

Pokúšenie zo strany opačného pohlavia je mimoriadne zradné v tom, že neprichádza s výstražnými znameniami. Prekĺzne cez malé okienko, často zahalené pláštikom humoru, príjemnosti, kultivovanosti, obdivu...V zdanlivo bezpečnej a neškodnej forme. Ak máme neutrálny postoj k osobe, ktorá nám prejavuje sympatie, je ľahšie odolať útoku. Ak je však z našej strany čo i len malá dávka sympatie, vec sa stáva kritickejšou. Vtedy sme už náchylnejší viac pootvoriť okienko, ten vánok, ktorý prichádza, je väčšinou taký sladký, že ho radi vdychujeme a ešte chvíľu si ho chceme užiť. „Veď už čoskoro zavriem okienko, ešte raz sa nadýchnuť, je to také príjemné, priam lahodné.“ No vzduch sa rýchlo usadí v nose a my nevieme, ako s ním máme zaobchádzať, ako sa ho máme zbaviť. Votrie sa do našich mozgových dráh a ako jed ochromuje našu schopnosť odporovať.

AKO TULEŇ NA SAHARE

Guy Gilbert vo svojej knihe *Až do krajnosti* opisuje jedno – ako on hovorí – „superkresťanské“ manželstvo. Píše: „Obaja aktívni veriaci, tri krásne deti. Šikovné, milované. Jednoducho šťastní manželia, obaja onedlho oslavia päťdesiatku.“

Žena v tomto veku otehotnela. Súčasne s tým sa muž zamiloval do akejsi „dvadsaťpäťky“. Požiadali ma o radu a pomoc. Ale rozprávajte päťdesiatročnému chlapovi, že takáto láska je zničujúca! Že je to podobné, ako prinútiť tuleňa, aby odišiel žiť na Saharu.

Pokúšam sa to tuleňovi povedať... a vytratím sa..

Moje úbohé slová, a hlavne duchovná dynamika tohto manželstva pomohli tuleňovi ostať na jeho ľadových kryhách.

To sa stalo pred pätnástimi rokmi. Teraz občas vídavam Bertranda, plod ich neskorej lásky. Bertrand

upevnil ich manželský zväzok.

Nikdy som už s touto manželskou dvojicou nehovoril o tom hroznom okamihu, kedy sa všetko chvelo a kedy som sa snažil vykoktať svoj názor.

V ten večer som povedal málo. To ostatné vykonal Boh.

Keď stretávam Bertranda, hovorím si: „pokiaľ nejaké manželstvo nemá pravidelne pestovanú duchovnú dynamiku a udrie naň skúška, neostane z neho nič.“

Láska potrebuje niečo silnejšie ako je láska. Iba Boh môže byť tou nepremožiteľnou Silou, ktorá zaženie pud a okamžitú slabosť človeka a pomôže mu postaviť sa opäť na správne miesto.

Kiež by ste ako manželia nachádzali svoj Prameň tu, u Boha.“

Niektorí namietajú, že prílišný dôraz na sexualitu je v cirkvi prehnaný a že by sme nemali dávať na prvé miesto to, čo Boh umiestnil vo svojom Desatore až na miesto šieste. V istom zmysle majú pravdu. Aj evanjelium o žene, ktorú farizeji pristihli pri cudzoložstve, nám hovorí, že udavačský a pokrytecký postoj farizejov a zákoníkov považoval Ježiš za rovnako závažný – ak nie ešte závažnejší hriech ako hrubé pošmyknutie cudzoložnice. Lakomstvo, nenávisť či krivé svedectvo nás môžu práve tak vylúčiť z Božieho kráľovstva ako cudzoložstvo.

Skúsenosť nás však učí, že máločo dokáže človeka znetvoriť tak veľmi, ako práve nezriadený život v oblasti sexuality. A máločo dokáže človeka odviesť od viery v Boha tak účinne, ako práve hriechy proti sexualite. Navyše je to oblasť, kde vzniká veľmi veľa zranení nielen medzi partnermi, ale i vo vzťahu k deťom - ublíženia sú veľké a odpustenie veľmi ťažké.

DODATOK SPOVEDNÍKA K MANŽELSKÉJ NEVERE

„Scenárrov jestvuje niekoľko – nasledujúci je najčastejší: jeden z partnerov – častejšie manžel, obvykle solídny veriaci a otec usporiadanej rodiny – je očarený mladšou ženou. (Niekedy sa mi zdá, akoby tu fungovali scenáre z televíznych noviel „zo života vyššej spoločnosti“, kde vymeniť občas nielen auto, ale i manželku za novšiu a atraktívnejšiu je nepísanou povinnosťou). Najskôr si tento muž nahovára, že jemu predsa nehrozí, že by sa do toho príliš zaplietol, on to predsa zvládne. (Ako dobre poznám toto klamanie seba z predchádzajúcej klinickej praxe s ľuďmi závislými na alkohole a iných drogách!) Neskôr však vidí, že to len tak nezvládne, vtedy si už nahovára, že jeho manželka na nič nepríde.

Pritom manželka skoro vždy prekvapivo včas „čosi tuší“, ale niekedy podve

dome vyvinie celú radu techník ako „nevidieť“ a „neveriť“ tomu, čo je čím ďalej tým evidentnejšie a nemožné zamaskovať.

Ďalej už scenár prebieha klasicky, t.j. hrozne, a je závislý od temperamentu zúčastnených osôb. Niekedy sa aj vyriekne snaha odpustiť, z druhej strany sa sľúbi náprava, ale žiaľ, skutočnosť ukazuje, že veľmi často znova dochádza k nevere a následne k opätovnému prezradeniu. To už ale aj muž poznáva, že nevera mu neprinesla elixír mladosti a ani tá mladšia nová žena už ním nie je tak očarená. Muž by sa chcel k svojej pôvodnej rodine vrátiť, sľubuje, ponízuje sa, ale dvere do minulosti sú už zatvorené. K tomu sa pridružuje strata autority u detí a človek nemôže prehliadnúť bolesť, ktorú druhým spôsobil.

Opakované návštevy u psychoterapeuta spravidla menia nanajvýš to, že sa človek psychicky vyrovná s fakticky nezvratným stavom. Návšteva u spovedníka prichádza väčšinou neskoro – príliš dlho po tom, kedy by radikálny rez ešte mohol niečo zachrániť. „*Otče, prosím vás, hovorte všetkým a stále, nech si s ničím podobným nezahrávajú!*“ – tieto slová nápadne pripomínajú neskoré náreky boháča z Ježišovho podobenstva o boháčovi a Lazarovi.

Ale našťastie sú aj také príbehy (i keď ojedinelé), kde kríza končí zmierením, uzdravením, či dokonca prehĺbením vzťahu.“

ZAMYSLENIE JEDNÉHO MANŽELA

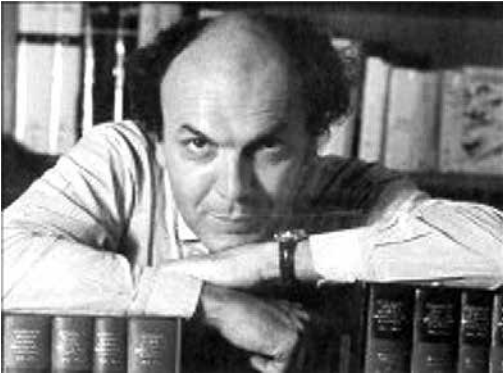
„Môj priateľ hovorí, že tú istú manželku si už vzal sedemkrát. Kým som bol slobodný, nerozumel som mu. Teraz to už chápem. Vzťah počas manželstva sa môže niekoľkonásobne ráz meniť. Človek sa musí prispôbovať novým okolnostiam nových období vzťahu. Tou zmenou býva spravidla narodenie prvého dieťaťa, inokedy má zmena tichší a nenápadnejší odtieň - povýšenie v práci, smrť blízkeho, diagnóza či nové bydlisko. To všetko sú momenty, ktoré menia oboch partnerov a tí – ak ich vzťah má byť živý - sa opäť musia rozhodovať pre druhého.

Výber životného partnera je veľmi dôležitý. Výber životného partnera každý deň po svadbe je však ešte dôležitejší.

Počas každého dňa je veľa momentov, kedy máme možnosť rozhodnúť sa pre partnera. Alebo nie. Keď máme pred sebou počítač. Keď začneme flirtovať s kolegom alebo kolegynou. Keď sa konštantne rozhodujeme ostať v práci dlhšie namiesto času venovanému rodine.

Láska je vedomé rozhodnutie, nie pocit chvenia. Manželstvá sa spravidla nerozpadávajú pre jedno zlyhanie. Rozpadávajú sa pre tisíc malých zlyhaní. Čím dlhšie budeme žiť bez pomenovania nášho problému, tým rozbitejším sa náš vzťah stane.“

(zdroje: Guy Gilbert: *Až do krajnosti*, Jozef Ondrej Markuš, Desatoro, myšlienky z ho-mílie Milana Bubáka, www.radiovaticana.va)

Leonardo Mondadori (1946-2002) sa narodil do rodiny, ktorá vlastnila jednu z najväčších, najbohatších a najmodernejších vydavateľských spoločností na svete.

Keď mal osemnásť rokov, zamiloval sa do Pauly - dcéry svetoznámeho továrnikára a miliónára Zanussiho, výrobcu spotrebného tovaru. Po štvorročnej známosti sa zosobášili v kostole, ale ich manželstvo vydržalo iba sedem rokov. Keď sa rozchádzali, Paula čakala ich prvé dieťa

– dcéru Martinu. Leonard si po rokoch spomína: *„Napätie medzi nami dosiahlo taký stupeň, že rozvod bol pre nás oboch najpriateľnejším riešením. Rozišli sme sa navždy. Až po rokoch som vďaka svetlu viery pochopil, čím sviatosť manželstva je a čo znamená byť zosobášení v kostole. Keď sme sa brali, vôbec sme to nechápali, i keď oficiálne sme patrili do Katolíckej cirkvi. Mysleli sme si, že manželská láska je cit a že milovať znamená „niečo cítiť“. Ale keď tento cit vyhasol, každý z nás vnímal, že má právo ísť svojou cestou.“*

Rozvod s Paulou vyvolal silnú ozvenu v talianskych médiách. Onedlho nato začal žiť s inou ženou a narodili sa im dve deti. Ale ani tento vzťah nevydržal dlho. Všetko skončilo podobne ako predtým – medializovaným rozvodom.

V tom čase zomrela Leonardova matka. Bolo to preňho ťažké obdobie: *„Na Vianoce toho roku som ostal celkom sám, s dvoma nevydarenými manželstvami za sebou a troma deťmi rozdelenými medzi dve matky. Zomrela mi mama a ja som mal vážne problémy vo vydavateľstve. Keď som sa pozrel na svoj život, videl som iba neporiadok a chaos. Mal som síce isté úspechy v profesionálnom živote, ale v osobnom som úplne zlyhal. Vedel som, že v mojom prostredí je priateľstvo iba formálna, provizórna záležitosť. Keď pominie úspech, opustia ťa aj tí, o ktorých si myslíš, že sú ti najbližší. Začal som sa pýtať seba: Aký to má všetko zmysel?“*

Leonardo však nevidel východisko zo situácie, do ktorej sa dostal. A tak riadiac sa podľa pocitov a zmyslov vyhľadával stále nové milostné vzťahy, hýril a žil luxusným životom. V tom čase si kúpil aj lietadlo.

V roku 1992 sa mu dostala do rúk drobná kniha *Camino* (Cesta) od Josemaría Escrivú, zakladateľa *Opus Dei*, ktorú predstavitelia tohto hnutia chceli vydať v Mondadoriho vydavateľstve. Cez týchto ľudí sa zoznámil s kňazom, s ktorým niekoľko mesiacov viedol dlhé rozhovory. Po vnútorných bojoch sa nakoniec rozhodol ísť po rokoch na spoveď. Táto udalosť ho duchovne úplne premenila, naplnila pulzujúcou radosťou. O spovedi povedal: *„Vždy, keď vychádzam zo spovednice, mám chuť písať si odradosti. Dobře vykonaná spoveď je jedným z najväčších zdrojov radosti.“* Po spovedi nasledovalo prijatie Eucharistie. Na okamih, kedy ju prijal prvý raz po dlhých rokoch, spomína Leonardo takto: *„Pri myšlienke, že prijmem úžasný dar, akým je sám Kristus v Eucharistii, som sa od dojatia celý triasol a od radosti som plakal.“*

Leonardo pochopil, že v duchovnom živote je veľmi dôležitá disciplína a systematická, usporiadaná činnosť: „*Naučil som sa, že ak chcem žiť duchovným životom, musím sa modliť každý deň, podľa možnosti o stálej hodine, čítať Písmo a duchovné texty.*“ Tým, ktorí nemajú chuť chodiť na nedelnú omšu, pretože ich nudia kázne, odkázal: „*Takéto výhovorky ma desia, pretože hlavným cieľom účasti na svätej omši nie je vypočuť si kážeň, ale stretnúť sa s Kristom v Eucharistii a znovu prežiť tajomstvo smrti a zmŕtvychvstania Krista, ktorý sa pod spôsobom chleba a vína obetuje na oltári. Na nedelnú omšu ideme, aby sme sa nasýtili týmto tajomstvom, a nie preto, aby sme si len vypočuli kážeň. Tešme sa, ak je kážeň zaujímavá, pretože nás môže posilniť vo viere, ale v prípade, že nás nudí, nedovoľme, aby nám zatienila radosť zo stretnutia s Kristom v Eucharistii.*“

Zmena, akú mu prinieslo obrátenie, vyvolala v spoločnosti dohady, či neberie drogy alebo nepije.

Od chvíle svojho obrátenia žil Leonardo v celibáte, i keď, ako hovoril, v kontakte so ženami stále cítil silu ženskej príťažlivosti. Mnohí sa na jeho rozhodnutie žiť celibát pozerali podozrivo a so zlomyseľnou iróniou, keďže mal už za sebou dva rozvody a všeobecne sa vedelo, že viedol neviazaný sexuálny život. On však pochopil, že sviatostné manželstvo je nerozlučiteľné a keby začal žiť s inou ženou, bolo by to cudzoložstvo. Priznáva, že často kráčaľ akoby po ostrí noža pokušení a bol si vedomý, že kedykoľvek môže padnúť: „*Aj keď nevyhľadávaš príležitosti, príležitosti si hľadajú teba, zvlášť, keď žiješ život taký ako ja – verejný, plný kontaktov, stretnutí s ľuďmi z polovice sveta a akosi prirodzene si preto stredobodom pozornosti. Prednedávnom mi istá Američanka dala jasne najavo, že má záujem o trvalý vzťah so mnou. S veľkou prostotou som jej vysvetlil, že nie som slobodný.*“

Keď pokušenia prichádzali, Leonardo sa naučil vyprosovať si silu od Panny Márie v modlitbe: „*Rozpamätaj sa, najdobrotivejšia Panna Mária, že ešte nikdy nebolo počuť, že by bol niekto opustený, kto sa utiekal pod tvoju ochranu a teba o pomoc alebo o príhovor žiadal...*“

Nikdy nehľadal pomoc na cirkevnom súde, ktorý by mohol vyhlásiť jeho sviatostné manželstvo za neplatné. Uznal, že v jeho prípade by to bolo nečestné. „*Je to predovšetkým moja vina, že som teraz vzdialený od Pauly, ktorá mi porodila dcéru a ktorá z kresťanského hľadiska stále ostáva mojou manželkou aj napriek rozvodu. Postacia mi moje deti, práca a presvedčenie, že moje rozhodnutie žiť v celibáte má hlboký zmysel a veľkú duchovnú hodnotu.*“ Aj svojim deťom hovoril často o hodnote manželskej lásky, ktorá je rozhodnutím darovať seba samého manželskému partnerovi na celý život, a nie iba túžbou vydať svoje telo vrtochom erosu.

V roku 1997, čiže päť rokov po obrátení, Leonardovi diagnostikovali rakovinu. Táto choroba ho nezlomila, ale posilnila ho vo viere a v dôvere v Boha. Napísal: „Jedni považujú život za tmavý, iní za sivý. Pre mňa je stále pestrofarebný a žiarivý. A to aj napriek tomu, že mám rakovinu štítnej žľazy, dvanástnika a pečene a že každý deň musím podstupovať špeciálnu terapiu. Vďaka Bohu však stále smiem pokračovať vo svojej práci a žiť vieru, ktorá ma naplňuje radosťou a optimizmom.“

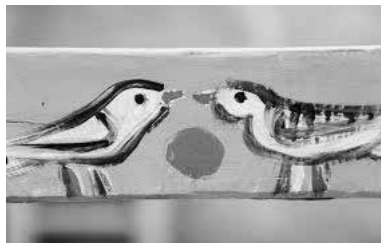
V nemocnici si uvedomil, akou posilou pre trpiaceho človeka je Kristov kríž. On cez utrpenie odhaľoval pravdu o sebe a o Bohu: „Mojím najväčším pokušením v živote bola asi pýcha. Ten pocit, že keď je človek zdravý, vážený a má sa dobre, je pupkom sveta. Zato v nemocnici som bol len chorý „emigrant“, anonymný v očiach sveta, podobne ako všetci ostatní pacienti.“

Viera v utrpení mi priniesla veľký duchovný pokoj. V bolesti si začínaš uvedomovať, že si závislý na Niekom, kto Ťa miluje, a nie na slepom osude. Rátaš s možnosťou smrti, ale bez strachu, bez neurotického skrývania a predstieraní, že sa nič nedeje. Vďaka viere som aj v chorobe smel milovať všetko to, čo som predtým miloval: rušný život metropoly s jej nekonečnými možnosťami.“

Pri príprave na smrť ho spomedzi evanjeliových podobenstiev zvlášť oslovilo podobenstvo o správcovi, ktorý odchádzajúc na ďalekú cestu dal svojim sluhom konkrétne úlohy a Ježišove slová zakončujúce toto podobenstvo: „Bdejte!“ Smrť považoval za „vstup do svetla, kde sa definitívne ukáže zmysel a význam všetkého.“ Uvedomoval si, že Boh je spravodlivý, ale s dôverou sa odovzdával Božiemu milosrdenstvu a veľkú nádej a útechu čerpal z modlitby: „Svätá Mária, Matka Božia, pros za nás hriešnych teraz i v hodinu smrti našej.“

(zdroj: Mieczyslaw Piotrowski, *Od neviery k plnosti pravdy*)

NAD PIESŇOU PIESŇÍ: JAR ZASNÚBENIA

„Hľa, už je po zime... Kvietka sa kľuje po kraji, nadišiel spevu čas. Hrdličky hrkútanie po našom kraji znie.“ (Pies 2,11n) Končiac sa zima je znamením skončenia skúšky a vyhnanstva. Vtedy Boh „zotiera z očí každú slzu.“ (Zjv 21,4) A tak ako s prvým hriechom narástli trne a bodliaky, tak s nevestou obracajúcou sa

k svojmu ženíchovi sa všetko zahaľuje do farieb a jemných melódií. „Po našom kraji...“ „Je to úžasné počuť Boha z neba, ako hovorí naša zem,“ komentoval tento verš svätý Bernard. „Stvoriteľ hovorí o zemi tak nežne, akoby sám bol človekom. Jeho slová nemajú podtón panovania, ale partnerstva a priateľstva.“

„Polapajte nám líštičky, maličké líštičky, čo škodu robia po viniciach!“ (Pies 2, 15) Láska milého je nekonečná, ale je bez ilúzií. On vie, že nevesta je ešte veľmi bojzlivá a jej horlivá láska je krehká a ohrozená. Ak má v sebe jemnosť a jednoduchosť holubice, má aj jej naivitu. Preto ženích prežíva takú úzkosť pri pomyslení na nebezpečenstvá, ktorým je vystavená. „Vrch Sion spustol, líšky sa vláčia po ňom.“

(Nár 5,18) Líšky sú obrazom národov, ktoré plienili krajinu Izrael alebo ju zvädzali k modloslužbe. „Z vinice oberajú všetci, čo idú okolo. Diviak lesný ju rozrýva a pasie sa na nej lesná zver.“ (Ž 80,13-14)

Tieto slová veľmi dobre vysvetľujú aj diania v ľudskej duši. V nás aj mimo nás sú tisícky malých škodcov, ktorí chcú sabotovať Božie dielo v nás najmä v čase, keď je naša láska k Bohu ešte slabá, mladá a málo zakorenená. Svätý Ján z Kríža škodcami nazýva „*mnohé myšlienky, udalosti a rozličné pôvaby, ktoré prichádzajú so svojim dôvtipom a prešibanosťou, a tak narušujú našu vyrovnanosť a pokoj a odvádzajú nás od Boha*“. A svätý František Saleský upozorňuje: „*Nečakajte, kým líštičky narastú. Potom sa nielenže nebudú už dať chytiť, ale budete ich chytať len preto, že už všetko zničili!*“

„**Príď, milý môj!**“ volá nevesta. Čo to hovorí, veď pred chvíľou povedala: „**Môj milý je môj a ja som jeho...**“ (Pies 2, 16) Vo Velpiesni často máme dojem, že spojenie milej a milého sa už uskutočnilo, a predsa o chvíľu tí, ktorí sa milujú, vyjadrujú novú túžbu, nové očakávanie a hľadanie až po nové zjednotenie. Tak je to aj v hľadaní a poznávaní Boha. Celý ľudský život je jeho hľadaním a prenikaním do jeho tajomstiev. „*Za tebou prahne moja duša, za tebou túži moje telo, ako vyschnutá, pustá zem bez vody.*“ (Ž63,2) Boh však nikdy nedovolí, aby bol nami definitívne uchopený. To si možno naivne myslí nevesta, keď volá: „**Chytila som ho a nepustila viac!**“ (Pies 3,4) Je takmer zábavné pozorovať ju, aká si je istá milým a ako ho chce držať ako zajatca lásky. Plne patriť Bohu sa v tomto živote ani nedá. A ani v nebi sa Boha nikdy nenasýtime a nikdy neprestaneme po ňom túžiť, pretože každou splnenou túžbou vznikne nová, zakaždým náročnejšia túžba po ňom – a tak to bude trvať po celú večnosť.

Obrazy milého v texte „**srne podobný alebo jelenčafu**“ (Pies 2,17) vystihujú schopnosť milého zjaviť sa a zasa zmiznúť náhle, nečakane. Aj človek niekedy v živote prechádza duchovnou nocou, teda neprítomnosťou svetla, zdanlivou neprítomnosťou Boha. Svätý Bernard v týchto momentoch duchovného života hovorí: „*Kým budem žiť, budem Boha volať slovami ako nevesta: „Vráť sa!“ A zakaždým, keď mi unikne, budem túto výzvu opakovať. Neprestanem kričať, ba priam vykrikovať, ako za ním túži moje srdce!*“

Niekedy však neprítomnosť milého či Božie mlčanie môže trvať dlho. Zažila to aj nevesta z Velpiesne, ktorá niekoľkokrát opakuje: „**Hľadala som ho, ale nenašla**“ (Pies 3,2) a zároveň akoby plakala so žalmistom: „*Lôžko mi noc čo noc vlhne od plaču, slzami máčam svoju posteľ.*“ (Ž 6,7) Cirkevní otcovia v tejto pasáži Velpiesne videli úzkostné hľadanie Ježiša jeho matkou v tých istých jeruzalemských uliciach.

Tiež nemožno prehliadnúť spoločné črty behu milej a behu Márie Magdalény k prázdnemu Ježišovmu hrobu vo veľkonočné ráno. „**Hľadala som ho, ale nenašla...**“ Ide o to isté hľadanie, to isté šialené náhlenie sa naprieč tým istým mestom ešte za noci, tú istú úzkosť, tie isté nepochopiteľné otázky, ktoré kladie Mária Magdaléna každému, kto je naporúdzi: „*neviem, kam ho položili!*“, „*povedz mi, kde*

si ho položil“. Aj milá z Velpiesne kladie strážcom, od ktorých očakáva pomoc, úplne nelogickú otázku: „**Nevideli ste toho, ktorého z tej duše milujem?**“ (Pies 3,3) Čo by nám dnes na to povedal o pomoc požiadaný policajt, keby jediným identifikačným znakom hľadaného bolo „*moje srdce ho predsa miluje*“?

Čo teda robiť, keď hľadáme, a nenachádzame? „*Nezastaviť sa v hľadaní, hľadať stále ďalej, ešte ďalej za tým, čo sme už pochopili,*“ hovorí svätý Gregor Nysský. V ustavičnom hľadaní postupovať stále hlbšie. Lebo to nie Boh je mimo, ale my: „*Ty si bol so mnou, ale ja som nebol s tebou,*“ hovorí svätý Augustín.

Keď svätý Gregor Nysský čítal pasáže Piesne Piesní, bol sklamaný. Hovoril: „*Ako nemám byť smutný, keď vidím, že duša, ktorá absolvovala tolko výstupov lásky, ešte nedosiahla, čo hľadala. Ba je dokonca tak ďaleko od dosiahnutia dokonalosti ako tí, ktorí ešte neurobili ani prvý krok!*“ Aj naše želania prichádzajú rýchlejšie ako úplné obrátenie srdca! Našťastie Boh vo svojej láske neprejavuje nijakú netrpezlivosť. On dobre vie, že na uskutočnenie diela obrátenia je potrebný celý náš život.

(zdroj: Blaise Arminjon: *Velpiesen*)

PRE DUCHOVNÝ RAST: O MODLITBE

Istý muž, keď vyznal svoje hriechy, dostal za pokánie pomodliť sa modlitbu Otče náš.

On však na to hovorí kňazovi: „To ale ja neviem...“

„Tak teda sa pomodlite Zdravas, Mária!“

„Ale ani to nepoznám...“

„No a teda akú modlitbu poznáte?“

„Litánie...“

„Aké litánie? Litánií je veľa, pomodlite sa kúsok...“

„Oroduj za nás, oroduj za nás, oroduj za nás...“

„No dobre, ale tú prvú časť...“

„To predsa hovoríte vy...“

Je to síce len úsmevná anekdota, ale odráža jednu vážnu realitu. Veľa dnešných ľudí sa nevie modliť. A sotvakto z nás by mohol povedať, že s modlitbou, ktorá je odrazom vzťahu človeka s Bohom, nemá problém. Preto sme pre Prameň pripravili niekoľko praktických rád z pera priekopníčky slovenskej katechetiky Márie Muráňovej (1932-2008), ktorá ešte v časoch totality pod pseudonymom Victoria Montana písala rôzne príručky pre duchovnú formáciu. Jej ručne písané texty sa následne prepisovaním na písacom stroji šírili medzi ľuďmi. Neskôr, na podnet biskupa Baláza, vyšli knižne. Myšlienky o modlitbe vyberáme z jej knihy *Dom na skale*:

Boh nepotrebuje od nás veľa slov. V podstate by mu stačilo, keby sme mu len raz v živote celkom úprimne povedali: „*Odvzdvám sa ti celkom svojou bytosťou, chcem ti slúžiť všetkým, čo mám.*“ A keby sme boli schopní vôľou zotrvať pri tomto rozhodnutí bez akejkoľvek zmeny postoja, bez najmenšieho zakolísania. Sami však

vieme, že toho nie sme schopní, a preto pravidelné zotrúvanie v Božej prítomnosti tak veľmi potrebujeme.

Najzákladnejšou požiadavkou našej modlitby je vnútorná pravdivosť a úprimnosť. Pred Boha sme prísť takí, akí sme. Čítajme žalmy a pozorujme, s akými pocitmi sa človek približuje k Bohu! - Bohu sme rozprávať o svojich túžbach, zveriť sa mu s pokušeniami, ukázať mu rany.

Ani si to možno neuvedomujeme, ako sa s ním zhovárame vyberanou rečou, prešpikovanou výrazmi, ktoré bežne nepoužívame. A zasa naopak, keď sme podráždení, rozčúlení, odkladáme nabok to ľudské, drsné. Potlačíme to, čo považujeme za nevhodné. Chceme pred Bohom vyzeráť „zbožne“ - a je po našej úprimnosti! Aj preto naša modlitba často nemá taký účinok, ako by sme očakávali.

Veľkým problémom súčasného človeka je jeho zaneprázdnenosť. Modlitbu berie ako jednu z povinností, ktoré počas dňa má stihnúť. V modlitbe máme však silu načerpať, a nie ju strácať. Modlitba je výzvou k zastaveniu, k upretiu pohľadu na Boha, v ktorom sme si rozpoznať hodnotu vzťahov a vecí. Pri dobrej modlitbe získavame múdrosť, ako so svojim životom nakladať.

Naším častým problémom je sústredenie sa na modlitbu. Niekedy nám rozhovor s Bohom ide sám od seba, inokedy veľmi ťažko. Jeden zo spôsobov, ako sa lepšie sústrediť na modlitbu, je modliť sa vlastnými slovami. Pritom sa nedá povedať, že by modlitba presne formulovaná bola horšia. Ale nie vždy odráža naše city.

Ak nás trápi, že sme sa pri modlitbe veľa rás nechali rozptýliť najrozličnejšími podnetmi, nech nás teší skutočnosť, že sme sa veľa rás snažili zanechať svoju roztržitosť a byť na stretnutie s Bohom opäť sústredení. Hlavne, keď príde choroba, nepokoj, únava, budeme si musieť vystačiť s takýmto charakterom modlitby.

Vernosť v modlitbe je dôležitá – užitočnejšie pre nás je modliť sa pravidelne, i keď nie vždy „so zážitkom“ ako len vtedy, keď sa nám chce. Niekedy modlitba poteší, posilní, inokedy „rozjatrí“, ale často pri nej nemusíme cítiť vôbec nič. Poznáme to dobre: vyhradili sme si čas na Boha, a nič sa nedeje. Nevieme, čo povedať. Zdá sa, že nám tá chvíľa nič nedáva. Zmocní sa nás pocit márnenia času. A preto sa ľahko rozhodneme stráviť čas niečím „užitočnejším“. Avšak to, že pri modlitbe nič necítime, neznamená, že nám nič nedala. Je to jedna zo zákonitostí duchovného života.

Na druhej strane vieme byť spokojní, keď sa nám podarí povedať všetko, čo sme mali v úmysle. Ale pripustili sme k slovu aj Boha? Neprepočuli sme kvôli prívalu vlastných slov jeho reč? Vieme, aké je nepríjemné stretnúť človeka, ktorý iného k slovu nepripustí. Nevyzerajú často takto aj naše modlitby?

Všetko, čo bolo o modlitbe povedané, čo o nej vieme, môže byť pravdivé. Ale pritom nič z toho nám nemusí pomôcť. Dôležité totiž je, aby sme si našli taký spôsob

modlitby, aký najlepšie pomáha nám. Neexistujú dokonalé metódy modlitby. Existujú len rôzne spôsoby pre rôznych ľudí v rôznych obdobiach života. Čo človeku pomáha na začiatku cesty, nemusí mu pomôcť, keď pokročí ďalej. To, čo mu pomáhalo, keď šiel z kopca spolu s vetrom, môže mu byť zbytočné, keď sa musí šplhať nahor a zápasíť.

Nezávisle na tom, čo o modlitbe vieš, modli sa, ako vieš a ako sa ti dá, a nie tak, ako nevieš a ako sa ti nedá.

Modlitba je vlastne umenie.

brat Efraim

NAPÍSAĽI STE NÁM

Statér

Dlho som nerozumela jednej udalosti z Matúšovho evanjelia o tom, ako k Petrovi a Ježišovi pristúpili vyberači dane a žiadali od nich, aby za každého zaplatili dve drachmy. A keďže tieto peniaze pri sebe nemali, Ježiš poslal Petra, aby šiel a vylovil z mora rybu, ktorá mala vo svojich útrobach statér - mincu presne takej hodnoty, ktorá postačovala na zaplatenie dane pre dve osoby. (Statér mal hodnotu štyroch drachiem.) A keďže sa tento úryvok ani v rámci nedelňých čítaní nečíta, nikdy som k nemu nepočula uspokojivé vysvetlenie. Nerozumela som mu, pripadal mi cudzí a neskutočný, doslova vymyslený.

Nedávno som však čítala výklad k tomuto evanjeliu a ten ma prekvapil. Skôr ako sa s ním podelím, uvediem celé evanjelium: „Keď prišli do Kafarnauma, pristúpili k Petrovi vyberači dvojdrachmy a povedali: „Váš učiteľ neplatí dvojdrachmu?“ On vravel: „Platí.“ Keď potom vošiel do domu, Ježiš ho predišiel otázkou: „Šimon, čo myslíš? Od koho vyberajú pozemskí králi poplatky a dane? Od svojich synov, či od cudzích?“ On odpovedal: „Od cudzích.“ A Ježiš mu povedal: „Synovia sú teda oslobodení. Ale aby sme ich nepohoršili, choď k moru, hoď udicu a rybu, ktorá sa chytí prvá, vezmi, otvor jej ústa a nájdeš statér. Vezmi ho a daj im za mňa i za seba.“ (Mt 17, 24-27)

Matúš napísal evanjelium predovšetkým pre Židov, ktorí prijali kresťanstvo a opísaná udalosť odráža ich dilemu v čase písania evanjelia, teda niekedy pred rokom 70, kedy jeruzalemský chrám ešte stál. Každý Žid, muž starší ako dvadsať rokov, bol po

vinný platíť chrámovú daň v hodnote dvoch drachiem ročne, čo predstavovalo približne dve denné mzdy. Židia, obrátení na kresťanstvo, si uvedomovali, že pre nich novým chrámom je Ježiš Kristus a teda k sláveniu liturgie jeruzalemský chrám už nepotrebujú. Keby však odmietli zaplatiť chrámovú daň, už by svojimi krajanmi neboli považovaní za Židov. Stratili by svoju židovskú identitu.

Túto otázku bolo treba riešiť a prvá Cirkev k problému zvolila prístup kompromisu: tým, že Žid obrátený na kresťanstvo zaplatil daň, uchoval si obe identity – Žida i kresťana.

Ježišova otázka, či dane platia vlastní alebo cudzí, vychádza z rabínskeho princípu, podľa ktorého: *ak deti kráľov zeme nemusia odvádzať dane určené na udržiavanie kráľovských budov, tak ani Boží Syn nemusí platíť chrámovú daň.* To, že Židia od Ježiša žiadajú zaplatiť daň z chrámu, dokazuje, že židovský národ Ježiša za Božieho Syna a Mesiáša neprijal.

Otázka platenia chrámovej dane je symbolicky položená Petrovi, ktorý v tom čase bol hlavným kormidelníkom Cirkvi. On vylovuje z mora rybu. More bolo pre Židov symbolom zla a smrti, ryba už v prvopočiatkoch kresťanstva bola symbolom kresťanstva. Minca, ktorou platí, znázorňuje obeť Ježiša, ktorý zaplatil za nás všetkých tým, že sa ponoril do mora hriechu a smrti. Zázračné nájdenie mince poukazuje na pečať Boha v udalostiach smrti a vzkriesenia.

Takže naozaj príbeh „zázračný“, symbolický, ľudskými zmyslami neobsiehateľný, iba vierou možno do neho vnikáť. A zároveň praktický, umožňujúci Kristovej komunite žiť vo svete.

Lenka

ZASMEJME SA S KARDINÁLOM ŠPIDLÍKOM

Po divokej hádke so svojou ženou si muž povzdychne: „Prečo nemôžeme žiť v pokoji a mieri, ako naše dva psy, ktoré na seba nikdy nezavrčia?“

„Nezavrčia, to máš pravdu,“ súhlasila žena. „Ale skús ich priviazať k sebe, a uvidíš, čo to s nimi urobí!“

„Dal som manželke na narodeniny psa.“

„A prečo psa?“

„Už sa teším, ako ma s ním bude posielat von.“

Prosíme Vás, porozmýšľajte, či aj Vy nemáte vlastné svedectvo, ktoré by mohlo obohatiť a napomôcť druhým na ceste k Bohu. K tomuto účelu slúži e-mailová adresa: casopis.pramen@gmail.com. Požadovanú anonymitu rešpektujeme. Archívne čísla časopisu od r. 2012 sa nachádzajú na stránke www.horcicneznrko.sk
